13.10.2021

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Oulun poliisilaitoksen lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Oulun poliisilaitokselta lausuntoa 19.10.2021 mennessä koskien valtioneuvoston selontekoa sisäisestä turvallisuudesta.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle käsiteltäväksi Suomen sisäisen turvallisuuden selonteon. Selontekojen yksi keskeinen merkitys on nostaa korkeaan poliittiseen keskusteluun yhteiskunnallisesti merkityksellisiä asioita ja tarkastella tulevaisuuden näkymiä pidemmällä aikajanalla. Sisäinen turvallisuus koskee kaikkia kansalaisia, yrityksiä, yhteisöjä jne. Tavoitteena on, että kaikilla on Suomessa arkisessa elämässä turvallista ja kaikilla on turvallinen olo elää ja yrittää.

Suomi on globaalisti tarkasteltuna vielä varsin turvallinen maa, mutta muutosvoimia huonompaan turvallisuustilanteeseen on monilta osin havaittavissa ja jouduttu myös käytännön elämässä kokemaan. Sisäisen turvallisuuden selonteko toteutuessaan vastaa näihin haasteisiin ja luo hyvän pohjan sisäisen turvallisuuden toimijoiden, muun muassa poliisin toiminnalle ja sen tehokkaalle toteuttamiselle. Selonteossa korostuu merkittävällä tavalla ennalta estävä toiminta keskeisenä strategisena linjauksena, tämä on erinomainen asia. Kaikkien päättäjien ja hallinnonalojen tulee kuitenkin sisäistää se tosiseikka, että ennalta estävän toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden mittaaminen on monilta osin haasteellista ja yksiselitteisten mittareiden luominen vaikeaa. Tämä haaste tulee kyetä voittamaan ja toiminnasta vastuullisten asenteita muuttamaan siten, että ennalta estävän työn todellinen arvo ymmärretään ja sille annetaan käytännön elämässä hyvät puitteet toimia, vaikka tuloksia ei aina voida numeroina mitata.

Selonteko on laaja-alainen, koskee lukuisia sisäisen turvallisuuden toimijoita ja painottaa erityisesti viranomaisten keskinäisen yhteistyön merkitystä. Myös kunnille ja niiden turvallisuustoimijoille annetaan edelleen rooli turvallisuustyössä. Kunnilla on merkittävä rooli peruspalveluiden tuottamisessa ja sen myötä turvallisuuden ylläpidossa kunnallisten velvoitteiden näkökulmasta. Arjen turvallisuuden kehittämisessä kunnat ovat avainasemassa. Tämän johdosta on hyvä asia, että selonteossa on nostettu edelleen esille kunnallisen turvallisuussuunnittelun merkitys. Käytännössä kunnillaon todettu olevan toisiinsa verrattuna hyvin erilainen aktiivisuuden taso

laatia suunnitelmia ja ottaa niitä huomioon toiminnassaan sekä toteuttaa suunnitelmallista turvallisuusyhteistyötä sisäisen turvallisuuden muiden toimijoiden kanssa. Tähän tulisi saada aktiivisuutta ja yhteismitallisuutta kuntien kesken sekä myös velvoittavuutta suunnitelmien tekemiselle ja toteuttamiselle.

Selonteossa nostetaan hyvin esille käytännön elämän haasteita turvallisuustyön tekemisen näkökulmasta. Poliisin operatiivisten resurssien kohdentaminen ja tarkoituksenmukaisen tehokas läsnäolo kaikkialla Suomessa, myös harva-alueilla edellyttää talous- ja henkilöresurssien positiivista kehitystä suhteessa toiminnalliseen tarpeeseen ja toimintaympäristön muuttumiseen. Suomen kaupungeissa, kaupunkimaisissa paikoissa ja muissa taajamissa väestöstä asuu yli 95 prosenttia ihmisistä ja maaseutumaisissa paikoissa 4,5 prosenttia ihmisistä. Poliisin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävistä 97 prosenttia kohdistuu kaupunkeihin, kaupunkimaisiin paikkoihin tai taajamiin ja kolme prosenttia maaseutumaisiin paikkoihin. Näillä mittareilla mitattuna voidaan todeta maaseudulla ja maaseutumaisissa kunnissa olevan pääsääntöisesti turvallista vaikkakin omat riskit ja turvallisuuden tunnetta heikentävät tekijät toki ovat olemassa. Turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta on omiaan heikentämään pitkäksi venyvät poliisin odotusajat silloin kuin apu todella on tarpeen ja poliisin vähäinen näkyvyys alueella.

Viimeisen kahden vuoden aikana poliisille kohdennettu ns. ”harvarahoitus” on luonut hyvät puitteet tehostaa poliisin harva-aluetoimintaa ja lisätä näkyvyyttä ja turvallisuutta maaseudulle. Selonteko luo hyvät puitteet myös tämän toiminnan jatkokehitykselle samalla ottaen huomioon alueet, missä tapahtuu vaikkapa eniten rikoksia ja on eniten hälytystehtäviä. Resurssilisäys vuoteen 2030 mennessä 8200 poliisiin mahdollistaa toiminnan tasapainottamisen ja kohdentamisen yhtäältä toiminnallisten tarpeiden mukaisesti ja toisaalta yleisen turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Valtion rahoitusmekanismi nykyisenkaltaisena ei täysin mahdollista poliisin toiminnan pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta. Vuotuinen budjetti lisätalousarvioineen ja kertarahoituksineen luo epävarmuutta toiminnan jatkuvuudelle ja kehittämiselle. Jos sisäisen turvallisuuden selonteko ja sen linjaukset myös resurssilisäyksen osalta toteutuvat hallitusohjelmissa ja poliittisessa päätöksenteossa seuraavien vajaan kymmenen vuoden aikana, se vähentää merkittävältä osaltaan tätä haasteellisuutta.

Lopuksi Oulun poliisilaitos haluaa korostaa edellä todettujen lisäksi keskeisinä asioina tehokkaan sisäisen turvallisuuden toiminnan näkökulmasta selonteossa todettuja asioita, kuten kaikkien turvallisuustoimijoiden toiminnan pitkän aikavälin varmistamista, koko rikosprosessiketjun viranomaisresurssien pysymistä tasapainossa, turvallisia ja terveellisiä toimitiloja sekä suorituskykyistä henkilöstöä ja kalustoa sekä toimivia ja ajantasaisia tietojärjestelmiä. Muun muassa nämä asiat ovat merkityksellisiä Suomen sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi nyt ja tulevina vuosina. Ne kaikki

edellyttävät pitkäjänteisyyttä ja tulevaisuuden tarpeiden ymmärtämistä sekä poliittiselta päätöksentekomekanismilta että operatiivisilta turvallisuustoimijoilta.

Apulaispoliisipäällikkö Arto Karnaranta

KARNARANTA ARTO 91110573R

Allekirjoittaja KARNARANTA ARTO 91110573R
DN: cn=KARNARANTA ARTO 91110573R, c=FI, o=Poliisi, email=arto.karnaranta@poliisi.fi
Päivämäärä: 2021.10.18 09:42:59 +03'00'

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Liitteet Kirjoita tähän

Jakelu Eduskunta hallintovaliokunta, Poliisihallitus

Tiedoksi Poliisipäällikkö Mika Heinilä